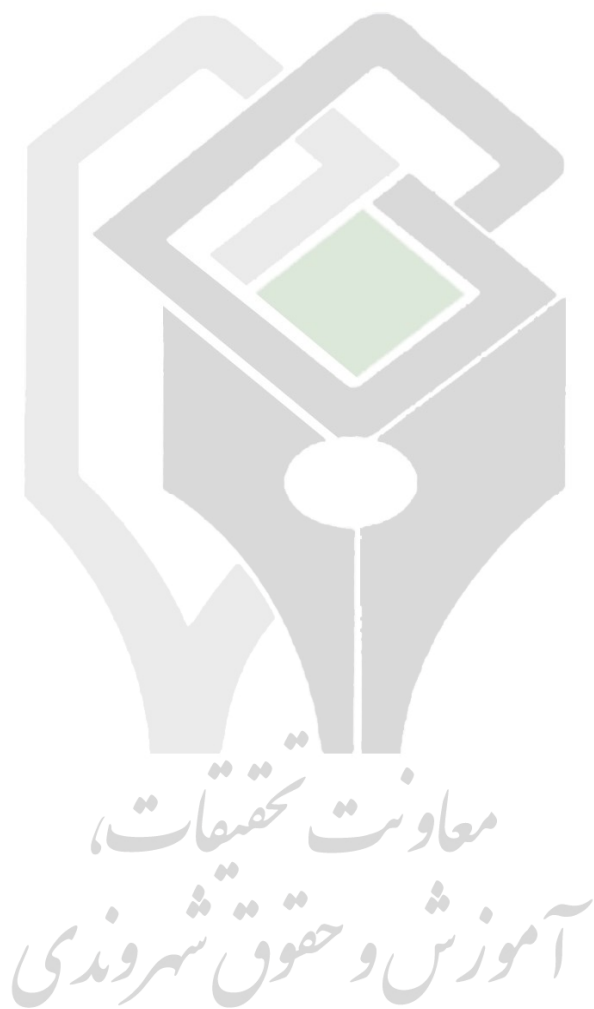

معاونت تحقیقات،
آموزش و حقوق شهروندی

حقوق شهروندی
در آراء امام خمینی (ره)
و
مقام معظم رهبری (مدظله العالی)

دکتر علی مشهدی

زیر نظر:

دکتر باقر انصاری و دکتر محسن قاسمی

معاونت تحقیقات،
آموزش و حقوق شهروندی

حقوق شهروندی در آراء امام خمینی(ره) و مقام معظم رهبری/ مؤلف: دکتر علی مشهدی، زیر نظر: دکتر فاطمه بداغی، دکتر باقر انصاری و دکتر محسن قاسمی تهران: ریاست جمهوری، معاونت حقوقی ریاست جمهوری، معاونت تحقیقات، آموزش و حقوق شهروندی، ۱۳۹۱.

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیبا:

الف. ایران: ریاست جمهوری. معاونت حقوقی ریاست جمهوری، معاونت تحقیقات، آموزش و حقوق شهروندی. ب. ایران. ریاست جمهوری.

۳۴۰/۰۳

۴۳ف ۲/ک ۵۲

نام کتاب: حقوق شهروندی در آراء امام خمینی(ره) و مقام معظم رهبری

مؤلف: دکتر علی مشهدی(عضو هیأت علمی دانشگاه قم)

زیر نظر: دکتر باقر انصاری و دکتر محسن قاسمی

ناشر: معاونت تحقیقات، آموزش و حقوق شهروندی

تنظیم، آماده سازی و صفحه آرایی: حجت اله ایمانی زاده

ویراستاری: غلامرضا بیات

گرافیکست: محمد علیمحمدی

نظارت بر آماده سازی: عباس شهابی

لیتوگرافی و چاپ: اداره چاپ و انتشارات معاونت تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات

شمارگان: ۱۰۰۰ جلد

چاپ اول: بهار ۱۳۹۲

قیمت: ۳۰۰۰۰ ریال

«معاونت تحقیقات، آموزش و حقوق شهروندی»

نشانی: تهران، خیابان انقلاب، خیابان فلسطین شمالی، بن بست شمشاد، شماره ۹، طبقه پنجم

تلفن و دورنگار: ۶۶۴۷۵۲۳۳

«اداره چاپ و انتشارات معاونت تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات»

نشانی: تهران، خیابان ولی عصر (عج)، بعد از چهارراه جمهوری اسلامی، شماره ۸۴

تلفن: ۶۴۴۵۳۱۸۴ دورنگار: ۶۶۹۶۲۴۶

کلیه حقوق این اثر متعلق به معاونت حقوقی ریاست جمهوری می باشد.

پیشگفتار

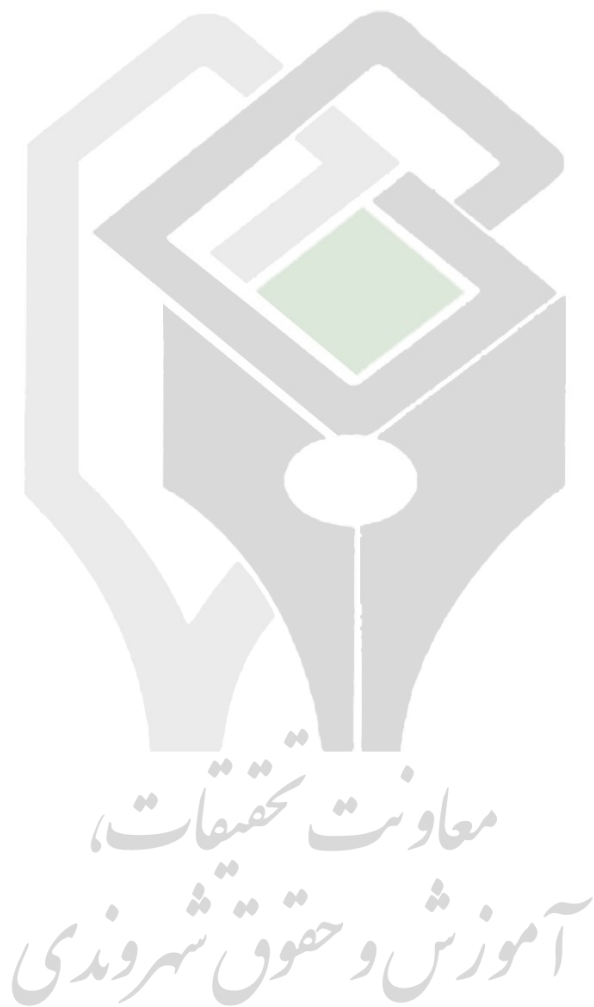
آموزش همگانی حقوق یا آموزش حقوق برای همه، یکی از مصادیق حقوق شهروندی و مقدمه لازم برای بهره‌مندی احاد شهروندان از این حقوق و التزام ایشان به تکالیف متقابل یک شهروند در جامعه است و از آنجا که آموزش حقوقی عموم مردم در کنار آموزش های حقوقی تخصصی کارشناسان حقوقی دولت، در زمره وظایف معاونت حقوقی ریاست جمهوری است، در سالهای اخیر معاونت تحقیقات، آموزش و حقوق شهروندی این معاونت، توجه عمیق تر و گسترده تری به این موضوع نموده و اقدام به تألیف و تدوین کتابچه‌هایی تحت عنوان کلی آموزش حقوق شهروندی کرده است که هر یک به دسته‌ای معین از حقوق و تکالیف شهروندان در حوزه‌های گوناگون اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی اختصاص دارد.

در این کتابچه‌ها تلاش شده است با نثری آسان و روان، ابتدا هریک از حقوق و تکالیف شهروندان در حوزه مورد نظر، تعریف شود و ارکان و عناصر، مبنا و اهمیت و جایگاه آنها به اختصار تبیین گردد و سپس شهروندان با ضمانت اجرای حقوق و تکالیف مورد نظر و نهادهای عمومی و خصوصی متولی تضمین آنها و وظایف و تکالیف و اختیارات قوای عمومی و به‌طور خاص قوه مجریه در این راستا آشنا شوند.

الهام امین‌زاده

معاون حقوقی رئیس‌جمهور

معاونت تحقیقات
آموزش و حقوق شهروندی

فهرست

۱۳

مقدمه

بخش نخست: حقوق شهروندی در آراء امام خمینی (ره)

- ۱۸ مبحث اول: حقوق مدنی و سیاسی
- ۱۸ گفتار اول: آزادی شهروند
- ۱۸ الف) معنا و مفهوم آزادی
- ۲۱ ب) ماهیت آزادی
- ۲۲ ج) حدود آزادی
- ۲۴ د) آزادی افراد
- ۲۶ ه) سلب آزادی
- ۲۶ گفتار دوم: امنیت شهروندی
- ۲۷ الف) اهمیت امنیت شهروندی
- ۲۸ ب) امنیت و آرامش عمومی
- ۲۹ ج) امنیت اقلیت‌ها
- ۳۰ د) امنیت اهل ذمه
- ۳۰ ه) منع اهانت و تعرض (امنیت شخصی)
- ۳۳ و) امنیت قضایی
- ۳۳ ۱- دادگستری شایسته
- ۳۶ ۲- اطلاع دادرسی
- ۳۷ ۳- استقلال قضایی
- ۳۸ ۴- برخورد مناسب با زندانیان
- ۳۹ ۵- قاضی و قضاوت شایسته

- ۴۱ ی) وضعیت اضطراری و حقوق شهروندی
- ۴۲ گفتار سوم: آزادی مطبوعات
- ۴۳ الف) اسلام و آزادی مطبوعات
- ۴۵ ب) آزادی مطبوعات و قانون اساسی
- ۴۶ ج) آزادی قلم
- ۴۸ د) سانسور مطبوعات
- ۴۹ هـ) مطبوعات مستقل
- ۵۰ و) مطبوعات و حقوق عمومی
- ۵۱ ی) حدود آزادی مطبوعات
- ۵۳ گفتار چهارم: آزادی بیان و عقیده
- ۵۸ گفتار پنجم: آزادی احزاب
- ۶۱ گفتار ششم: آزادی رأی و انتخابات
- ۶۱ الف) قبل از انقلاب اسلامی
- ۶۲ ب) بعد از انقلاب اسلامی
- ۶۸ گفتار هفتم: حق تعیین سرنوشت
- ۶۹ گفتار هشتم: منع شکنجه
- ۷۳ گفتار نهم: منع توقیف و بازداشت
- ۷۵ گفتار دهم: حق مالکیت
- ۷۸ گفتار یازدهم: حریم خصوصی
- ۷۹ گفتار دوازدهم: آزادی انتخاب شغل
- ۸۰ گفتار سیزدهم: امر به معروف نسبت به دولت
- ۸۲ گفتار چهاردهم: حق اعتصاب
- ۸۲ گفتار پانزدهم: آزادی زنان
- ۸۴ گفتار شانزدهم: آزادی جوانان
- ۸۵ گفتار هفدهم: آزادی مذهبی
- ۸۵ مبحث دوم: حقوق اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی

- ۸۶ گفتار اول: برابری
- ۸۶ الف) تساوی حقوق
- ۸۷ ب) برابری در برابر قانون
- ۸۷ ج) برابری زن و مرد
- ۸۹ د) برابری در پیشگاه دادگاه
- ۹۰ گفتار دوم: حق کار
- ۹۲ گفتار سوم: حق بهداشت و سلامتی
- ۹۴ گفتار چهارم: حق آموزش
- ۹۷ مبحث سوم: حقوق همبستگی
- ۹۷ گفتار اول: حق بر صلح
- ۱۰۰ گفتار دوم: حق مردم در تعیین سرنوشت
- ۱۰۰ گفتار سوم: حق بر محیط زیست
- ۱۰۲ مبحث چهارم: حقوق شهروندی گروه‌های خاص
- ۱۰۲ گفتار اول: حقوق زنان
- ۱۰۲ الف) تساوی حقوق زن و احکام ضروری
- ۱۰۴ ب) آزادی زنان
- ۱۰۴ ج) زنان و حضور در جامعه
- ۱۰۶ د) حق رأی زنان
- ۱۰۶ گفتار دوم: حقوق اقلیت‌ها
- ۱۰۸ گفتار سوم: حقوق پناهندگان

بخش دوم: حقوق شهروندی در آراء مقام معظم رهبری

- ۱۱۳ مبحث اول: رویکرد مقام معظم رهبری به حقوق بشر و حقوق شهروندی
- ۱۱۳ گفتار اول: مبنای دینی حقوق شهروندی
- ۱۱۴ گفتار دوم: حقوق بشر به مثابه ابزار
- ۱۱۶ مبحث دوم: حقوق مدنی و سیاسی
- ۱۱۶ گفتار اول: آزادی

- ۱۱۶ الف) مفهوم آزادی
- ۱۱۸ ب) فلسفه آزادی
- ۱۱۹ ج) ماهیت آزادی
- ۱۲۱ د) آزادی اجتماعی
- ۱۲۳ ه) آزادی و دین
- ۱۲۵ و) آزادی اسلامی و آزادی در مفهوم غربی
- ۱۲۸ گفتار دوم: حق حیات
- ۱۲۹ گفتار سوم: آزادی آموزش و پرورش
- ۱۲۹ گفتار چهارم: آزادی و حق دسترسی به اطلاعات
- ۱۲۹ الف) آزادی اطلاعات
- ۱۳۱ ب) حق دسترسی به اطلاعات
- ۱۳۱ گفتار پنجم: آزادی مطبوعات
- ۱۳۳ گفتار ششم: آزادی عقیده و بیان
- ۱۳۷ گفتار هفتم: آزادی فکر
- ۱۳۷ گفتار هشتم: آزادی زنان
- ۱۳۸ گفتار نهم: حقوق شهروندی مخالفان نظام
- ۱۳۹ گفتار دهم: امنیت شهروندی
- ۱۳۹ الف) اهمیت امنیت شهروندی
- ۱۴۰ ب) امنیت روانی و اخلاقی
- ۱۴۱ گفتار یازدهم: حق رأی و مشارکت سیاسی
- ۱۴۱ الف) حق شهروندی در انتخاب شدن
- ۱۴۲ ب) آزادی رأی
- ۱۴۳ ج) آزادی انتخابات
- ۱۴۴ گفتار دوازدهم: حریم خصوصی شهروندان
- ۱۴۴ الف) منع تجسس
- ۱۴۶ ب) منع تعرض به آبرو

- ۱۴۶ ج) افشای اتهامات اثبات نشده اشخاص
- ۱۴۷ د) شایعه پراکنی در مسائل شخصی افراد
- ۱۴۸ ه) منع سوء ظن و بدبینی
- ۱۴۹ مبحث سوم: حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی
- ۱۴۹ گفتار اول: برابری و منع تبعیض
- ۱۴۹ الف) برابری
- ۱۵۰ ب) منع تبعیض
- ۱۵۱ گفتار دوم: حقوق رفاهی
- ۱۵۱ الف) حق مسکن
- ۱۵۲ ب) حق بهداشت و درمان
- ۱۵۴ ج) حق آموزش
- ۱۵۵ مبحث چهارم: حقوق همبستگی
- ۱۵۵ گفتار اول: حق بر محیط زیست
- ۱۵۵ الف) اهمیت محیط زیست
- ۱۶۱ ب) هوای پاک
- ۱۶۲ ج) حفظ فضای سبز و جنگل‌ها
- ۱۶۷ د) سایر موضوعات زیست محیطی
- ۱۶۸ گفتار دوم: صلح
- ۱۷۰ مبحث پنجم: حقوق بشر و گروه‌های خاص
- ۱۷۰ گفتار اول: حقوق کودک
- ۱۷۲ گفتار دوم: حقوق زن
- ۱۷۲ الف) اهمیت و جایگاه اجتماعی زنان
- ۱۷۵ ب) محدودیت‌ها
- ۱۷۷ گفتار سوم: حقوق کارگران و نیروی کار
- ۱۸۱ منابع